

Dokumentace Informačního systému

Sisyfos

Úvod

Identifikační a kontaktní údaje

Obchodní jméno	Alef Jeseník, s.r.o.
Právní forma	společnost s ručením omezeným
Sídlo	Dukelská 1240, 790 01 Jeseník
Adresa pro písemný styk	Dukelská 1240, 790 01 Jeseník
Statutární zástupce	Jiří Suchánek
Řešitel	Ladislav Trhlík
IČO	46580158
DIČ	399-46580158
Kontaktní telefon, fax, e-mail	tel: +420 584 411 373, +420 584 411 970, email: alef@alef.cz , trhlik@alef.cz

Celkový počet stran : 9

Obsah

0. ÚVOD

1. ZÁKLADNÍ INFORMACE O ODBĚRATELI

- 1.1. Sídlo odběratele
- 1.2. Předmět činnosti
- 1.3. Stávající stav

1. FILOSOFIE SYSTÉMU A SCHÉMA

- 1.1. Základní pojmy
- 1.2. Filosofie systému

2. ÚČTOVÁNÍ V SYSTÉMU

3. ORGANIZAČNÍ STRUKTURA A DALŠÍ ČLENĚNÍ

- 3.1. Organizační struktura
- 3.2. Další členění

4. SPOLEČNÁ DATOVÁ ZÁKLADNA

- 4.1. Číselníky
- 4.2. Účetní osnova
- 4.3. Organizace
- 4.4. Druhy dokladů
- 4.5. Zakázky
- 4.6. Fakturační položky
- 4.7. Nastavení prostředí

5. ÚČETNICTVÍ

6. FAKTURY

7. PLATBY

8. SALDOKONTO

9. SKLADY

10. DROBNÝ MAJETEK

11. INVESTIČNÍ MAJETEK

12. MZDY

13. SLUŽBY

0. Úvod

Tato projektová dokumentace popisuje informační systém Sisyfos.

Systém je složen ze dvou základních částí: účetnictví a řízení výroby. Účetnictví je vytvořeno podle platné legislativy a je tedy platné obecně, řízení výroby bude zpracováno na konkrétní podmínky odběratele.

Navrhované účetnictví je systémem podvojného účetnictví. Systém je navržen tak, aby byl co nejjednodušší při ovládní, co nejpružnější v přizpůsobování se podmínkám a situacím, které reálný život přináší a přitom plnohodnotný z hlediska potřeb uživatele, který potřebuje mít v každém okamžiku přehled o stavu a oběhu hospodářských prostředků a jejich zdrojů. Systém totiž vychází z filosofie založené na přesvědčení, že v době, kdy se zásady tržního hospodářství začínají projevovat v běžném životě, není účetnictví hrozbou a Damoklovým mečem nad hlavou podnikatele, ale jeho nástrojem při průběžném zkoumání úspěšnosti či neúspěšnosti podnikání. Každý podnikatel, ať je to malý soukromník či ředitel velkého koncernu, by totiž měl cítit potřebu tyto informace mít kdykoliv na stole či obrazovce svého počítače.

Účetnictví je tedy svou podstatou obyčejný informační systém, který umožňuje splňovat tyto potřeby, a který má navíc tu vlastnost, že může být naplňován pouze při splnění dvou základních a neměnných fundamentů podvojného účetnictví:

- a) každá změna na některém z účtů je doprovázena odpovídající změnou na jiném účtu, přičemž změny jsou stejné, co se týče velikosti, ale zapisují se na různé strany těchto účtů (princip podvojnosti),
- b) ke každému účetnímu zápisu je vždy požadován doklad (princip prokazatelnosti).

Tímto způsobem získáme informační systém o hospodaření obsahující navíc informace umožňující kontrolovat správnost tohoto hospodaření. Když se nad touto vlastností výše jmenovaného informačního systému zamyslíme, zjistíme, že je to vlastně všechno, čeho chceme účetnictvím dosáhnout.

Další zásadou, která byla při tvorbě systému plně respektována, byla zásada nezávislosti systému na vnějších podmínkách. Troufáme si tvrdit, že systém je použitelný pro jakoukoliv účetní metodiku, která bude dodržovat výše zmíněné principy podvojnosti a prokazatelnosti. Dá se očekávat, že ani ve vzdálenější budoucnosti účetnické systémy tyto principy ověřené staletími neopustí a proto by Účetnictví mělo být schopno poskytovat své služby uživatelům i po budoucích změnách v účetní metodice.

Účetnictví si proto ve své základní verzi neklade jiné cíle, než splnění těchto požadavků:

- 1) Uživatel musí mít možnost vytvářet si jednoduchými prostředky své vlastní účetní prostředí, které mu umožní sledovat stav a oběh hospodářských prostředků a jejich zdrojů, podle svých vlastních požadavků, tj. tak podrobně, jak považuje za vhodné. K tomu slouží definování soustavy syntetických a analytických účtů. Na každém účtu totiž sledujeme hospodářské prostředky respektive jejich zdroje v jiné situaci, roli.
- 2) Uživatel musí mít možnost v každém okamžiku získat požadovanou informaci ze systému.
- 3) Systém nesmí umožňovat provést nekorektní účetní operaci, tj. operaci, která by nebyla zaúčtována na dvou účtech a to na opačných stranách těchto účtů. Nesmí umožnit provést účetní operaci neoprávněné osobě a bez zaevidování příslušného účetního dokladu. Tím je zajištěna kontrolovatelnost účetnictví.
- 4) Systém musí být jednoduchý při ovládní a uživatelsky příjemný. Tohoto cíle se snažíme dosáhnout pomocí práce s typy účetních případů a typy účetních operací. Základem tohoto přístupu je myšlenka, že typů účetních případů, to jest typů případů, které nějak ovlivňují stav nebo oběh hospodářských prostředků resp. jejich zdrojů, není zase příliš mnoho a jsou v organizaci typické. když nastane nový, zatím neznámý případ, prostě jej zaznamenáme a rozhodneme, pomocí jakých typů účetních operací jej budeme účetně zachycovat. Typem účetní operace rozumíme přitom definování souvztažnosti mezi účty spolu s vysvětlením, co daná souvztažnost znamená a k

čemu se používá. Postupně tedy vytváříme seznam používaných typů účetních případů a operací a dáváme je do vztahu, který nám říká, jakým způsobem (typ účetní operace) budeme účetně zachycovat jev, který nějak ovlivňuje stav nebo oběh hospodářských prostředků respektive jejich zdrojů (typ účetního případu). Při samotném zapisování do účetního deníku potom účtující pouze vybírá ze seznamu typů účetních případů a jim příslušných účetních operací a nemusí se již zdržovat rozhodováním o souvztažnostech, prostě o tom, jak se daný konkrétní účetní případ zaúčtuje. Tento přístup má tu výhodu, že rozhodnutí o tom, jak se který případ zaúčtuje, může provést kvalifikovaný účetní, zatímco samotné rutinní vedení účetnictví již může provádět mnohem méně kvalifikovaná osoba. Ještě jinak řečeno: účetní metodik nebo jiný člověk odpovědný za správnost vedení účetnictví se nemusí spoléhat na to, že účetnictví bude vedeno podle jeho pokynů, ale může tento systém "naučit účtovat". Takto připravený systém již jinak účtovat nebude umět.

Samozřejmě, že v současnosti již bude při tvorbě systému použito nových technologií, které zajistí možnost bezpečného přístupu do systému s využitím Internetu,

1. Filosofie systému

1.1. Základní pojmy

V této kapitole se seznámíme se základními pojmy, se kterými se v Účetnictví setkáme. Ve své většině je význam těchto pojmů totožný s běžně chápaným významem, a proto se jimi nebudeme zvláště podrobně zabývat. Podrobně si ovšem probereme pojmy "účetní případ", "účetní operace", protože správné pochopení těchto pojmů je klíčové pro plnohodnotné využívání předností Účetnictví.

Účet

Pod pojmem účet máme na mysli účet, který je zaveden do účetní osnovy, tj. syntetický a analytický účet. Tento účet má v účetní osnově zavedeny informace, které ho jistým způsobem charakterizují, tj. například označení o jaký typ účtu jde (nákladový, výnosový, aktivní, pasivní). Číslo účtu je šestimístný číselný údaj.

Syntetický účet

Syntetický účet je část účtu účtové osnovy, první tři místa. Účtová osnova je dána vyhláškou a organizace si na jejím základě vytvářejí svůj vlastní účtový rozvrh. Tím je seznam syntetických účtů používaných v účetnictví dané organizace. Na syntetických účtech jsou prostředky resp. jejich zdroje sledovány v určitém stavu.

Např. na účtu 010 jsou sledovány prostředky organizace ve stavu hmotného majetku, na účtu 201 jsou sledovány prostředky organizace ve formě peněz v hotovosti, na účtu 960 jsou sledovány zdroje organizace vzniklé na základě hospodářského výsledku (zisku nebo ztráty) atd.

Každý účet má dvě strany - "má dáti" a "dal".

Účetnictví nezná pojem "jednostranný účet". Ony také jednostranné účty neexistují. Existují pouze účty, u nichž se většinou používá pouze jedna strana.

Výjimkou jsou podrozvahové účty.

Analytický účet

Analytický účet je část čísla účtu, která slouží k podrobnějšímu členění sledovaných informací uložených na jemu nadřazeném syntetickém účtu.

XXX - XXX

analytický účet

syntetický účet

Účetní případ

Tento pojem je jedním ze základních pojmů, na kterých je vystaven systém Účetnictví. Účetním případem rozumíme konkrétní událost, o které je třeba účtovat, tj. událost, která se nějak promítne do stavu prostředků resp. zdrojů organizace. Účetním případem je například pořízení základního prostředku, neboť tato událost se zcela jistě promítne do stavu těchto prostředků. Účetním případem je jistě obdržení konkrétní faktury, protože tuto fakturu jsme museli dostat na základě poskytnuté služby, prodaného zboží a podobně, takže nám něco v organizaci přibylo, a zároveň nám přibyl závazek vůči dodavateli. Rozhodně se změnil stav prostředků resp. zdrojů. Zaplacení této faktury je také účetním případem, protože z nějakých prostředků jsme zaplatit museli a zároveň jsme vyrovnali také svůj závazek. Účetním případem není naopak nástup zaměstnance, protože se touto událostí zatím nemění prostředky ani zdroje. Vyplacení jeho mzdy však účetním případem je.

Subsystem Účetnictví umožňuje tyto účetní případy buď účtovat přímo v Účetnictví nebo (v případě využití dalších subsystemů) účtovat přímo z jiných subsystemů.

Účetní operace

Účetní operací rozumíme konkrétní změnu stavu na nějakém účtu. Zásada podvojnosti však způsobuje, že změna se nemůže týkat pouze jednoho účtu, ale vždy dvou. Dvojici účtů, kterých se tato změna týká, se říká účty souvztažné. Každá účetní operace má svou hodnotu, datum a doklad, který ji dokumentuje. Záznamy o jednotlivých účetních operacích jsou vedeny v účetním deníku. Co zápis v účetním deníku, to záznam o jedné konkrétní účetní operaci. Účetní operaci provádíme tehdy, když nastala nějaká událost, o které se musí účtovat, tedy účetní případ.

Druh dokladu

Typem účetního případu rozumíme zobecnění jednotlivých účetních případů, které se účetně řeší stejným způsobem. Např. typem účetního případu může být pořizování základních prostředků, účtování o mzdách, účtování o úvěrech apod. V pojmu "typ účetního případu" tedy není skryt nějaký konkrétní účetní případ daného data a hodnoty, ale všechny účetní případy, které zaúčtujeme stejným způsobem. Jinak řečeno, účetní případy jsou stejného typu, řešíme-li je účetně stejným způsobem. Na tomto místě si je třeba uvědomit tu skutečnost, že pojem "účetní případ" a "typ účetního případu" je nezávislý na legislativní úpravě účetnictví, na všech vyhláškách a účtové osnově. Ať už budou platit v účetnictví jakákoliv pravidla hry, tak základní prostředky se budou pořizovat, faktury se budou přijímat i platit, mzdy se budou vyplácet. Celý vtíp je v tom, že účetní případy a jejich typy jsou dány povahou podnikání a nikoliv zákonnými úpravami účetnictví. V různých organizacích se budou vyskytovat různé typy účetních případů v závislosti na předmětu podnikání. Seznam těchto typů však není nekonečný, jako není nekonečně rozmanitý předmět činnosti jednotlivých organizací či firem. Naopak bude z velké části v řadě organizací totožný a to, čím se od sebe různé organizace liší, bude vyjadřovat jen určitá skupina typů účetních případů, která zřejmě nebude příliš velká. V každém případě by se seznam typů účetních případů v jedné organizaci neměl příliš dlouho prodlužovat, ale spíše by po určitém období měl obsáhnout všechny běžné typy a měl by se prodlužovat pouze při řešení nějaké naprosto netypické situace.

Shrnutí

Shrneme-li výše definované pojmy a zásady můžeme říci:

- Typ účetního případu je typ události, která v organizaci nastává a o které se musí účtovat.
- Typ účetní operace je souvztažnost dvou účtů, která se používá pro účetní zachycení nějakého typu účetního případu či jeho části.
- Jeden typ účetního případu může být účetně zachycen několika typy účetních operací a naopak jeden typ účetní operace může být použit pro účetní zachycení několika typů účetních případů.
- Každý typ účetní operace má svůj účet "má dáti" a účet "dal".
- Typů účetních případů a operací je omezené množství - pro organizaci typické -, které se od určitého okamžiku zvětšuje jen zvolna.
- Každý účet má dvě strany, neexistují jednostranné účty.
- Zůstatky a obraty stran syntetických účtů jsou vždy součtem zůstatků a obrátů jim podřízených účtů analytických.

1.2. Filosofie systému

V celém systému se uplatňuje zásada jednoho pořízení dat pro všechna zpracování. Účtuje se ve všech subsystémech v reálném čase, tj. okamžitě při zaúčtování všech dokladů proběhne jejich zařazení do všech sestav účetnictví.

Další zásadou v systému je zachování co největšího množství informací z minulosti pro současnost, resp. budoucnost. Tato zásada se týká v největší míře párování faktur s platbami a saldokonta.

2. Účtování v systému

V této kapitole si probereme postupy práce s Účetnictvím. Práce s tímto systémem má totiž svou logiku a z ní pak vyplývá posloupnost činností, které je zapotřebí vykonat. Rozlišujeme tři základní skupiny činností souvisejících s účetnictvím, které na sebe navazují a doplňují se. Skupiny mají různý účel a mohou je vykonávat různé osoby podle rozdělení pravomocí v organizaci.

Rozlišujeme tedy:

- vytváření účetního prostředí,
- účtování,
- získávání informací.

Vytváření účetního prostředí

Pro Účetnictví je vytvoření účetního prostředí klíčové. Vytvoření účetního prostředí znamená vytvoření číselníků, které dávají organizační strukturu organizace, která se využívá při účtování, tj. závody a střediska, účtové osnovy a souboru druhů dokladů, které se v organizaci používají.

Účetní prostředí vytváříme z velké části jenom jednou a potom jej pouze doplňujeme podle potřeby při změnách organizace nebo účetní osnovy (doplnění nového účtu), případně druhu dokladů, které nebyly předem definovány.

Další oblast, kterou je třeba vytvořit při vytváření účetního prostředí jsou počáteční stavy roku, kdy zahajujeme práci se systémem. Při této operaci bude zřejmě třeba využít služeb dodavatele. Z důvodu zabezpečení dat proti přepsání nebude totiž tato operace uživateli umožněna.

Účetní prostředí by měla vytvořit a doplňovat osoba, která je v účetnictví odborníkem, účetní metodik. Na její práci závisí totiž správnost, plynulost a jednoduchost činnosti následující, tj. účtování. Podnikatelé, kteří nechtějí zaměstnávat kvalifikovaného účetního, si mohou své prostředí nechat vytvořit a vést si ho pak sami.

Funkce systému potřebné pro vytvoření účetního prostředí jsou vyvolávány z hlavního menu Účetnictví ve větvi "Údržba souborů".

Účtování

V Účetnictví je možno účtovat buď přímo nebo nepřímo, tj. v jiných subsystémech. V dalším popíšeme postup při přímém účtování.

Účtování s Účetnictvím při vytvořeném účetním prostředí spočívá v principu v tom, že účtující musí rozpoznat, o jakou účetní operaci jde a znát předpis pro její zaúčtování.

Systém nám nabídne podle druhu dokladu účet (v případě nastavení - viz dále), který obsluha buď schválí ENTER nebo přepíše jiným účtem s možností výběru z účetní osnovy. Rovněž může systém nabídnout protiúčet - souvztažný účet, který obsluha opět buď schválí nebo přepíše. V rámci dokladu má obsluha stále informaci o počtu položek na dokladu, součty částek na jednotlivých stranách a saldo (MD - D) dokladu.

Funkce systému "Účtování" se vyvolá z hlavního menu Účetnictví ve větvi "Účtování".

Získávání informací

Účetnictví se vede především kvůli informacím, v něm obsaženým, a teprve v druhé řadě proto, že je při podnikání povinné. Potřebu informací o hospodaření by totiž podnikatel měl i v případě, že by povinnost vést účetnictví byla zrušena.

Účtováním se systém naplňuje informacemi o stavu a průběhu hospodaření organizace. Tyto informace je třeba mít možnost získat a to v aktuálním stavu a v okamžiku potřeby. Účetnictví umožňuje získávat tyto informace v nejrůznějších souvislostech, zadávat výběrové podmínky a rozhodovat o výstupu doplňujících informací.

Informace se ze systému získávají pomocí funkcí z hlavního menu Účetnictví ve větvi "Informace" a "Výkazy". Každý řádek této větve představuje nějaký pohled na hospodaření (účetnictví) organizace. Chceme-li získat určitou informaci, vybereme si příslušnou možnost z nabídky. Potom máme většinou možnost zadat výběrovou podmínku a tím připravit výstupní soubor, který budeme dále zpracovávat, tj. tisknout nebo prohlížet na monitoru.

3. ORGANIZAČNÍ STRUKTURA A DALŠÍ ČLENĚNÍ

3.1. Organizační struktura

Pod pojmem organizační struktura máme na mysli členění organizace v několika úrovních. Jako první úroveň je použito členění na závody, druhou úroveň tvoří střediska v rámci jednotlivých závodů. Tvorba jednotlivých údajů bude popsána dále.

Závod

Členění organizace na závody je z hlediska účetnictví nutno respektovat. Člení-li se tedy organizace na závody, je možno na tyto závody účtovat a všechny informace potom získávat v členění na závody. Pokud není organizace členěna na závody, používá se závod ve smyslu celé organizace.

Středisko

Středisko je další úroveň v rámci organizace, na níž lze účtovat. V tomto systému je údaj středisko maximálně šestimístný údaj. V některých případech je dokonce nutno středisko při účtování zadat (např. náklady a výnosy).

Doporučujeme uživateli velmi uvážlivě vytvořit systém středisek, aby mohl využívat všech možností, které tento systém poskytuje. Hlavní zásady pro tvorbu středisek jsou tyto:

a) šestimístné číslo vytvořit takto

HHNČČČ, kde HH je hospodářské středisko

N nákladové středisko

ČČČ činnost

nebo

HHČČČČ, význam písmen je stejný.

Při této tvorbě čísla střediska lze využívat výkaz hospodaření podle činností.

b) střediska, která mají stejný charakter by měla začínat stejnou číslicí, např. výroba 1, technika 2, atd.

Výkaz hospodaření totiž umožňuje slučovat tato střediska a vyhodnocovat je společně.

3.2. Další členění

Také dále popsané údaje jsou důležité z hlediska dalšího upřesnění pohybů na účtech. Tyto údaje nejsou povinné, pouze je možné je využívat při potřebě uživatele.

Zakázka

Devítimístný údaj, který je možno použít při účtování. Slouží k dalšímu přesnějšímu adresování pohybů na účtech, např. nákladů a výnosů. V nabídce je rovněž vyhodnocení zakázek až do zisku.

Výkon

Pětimístný údaj, který rovněž umožňuje přesnější adresaci nákladů výnosů. Údaj může například znamenat těžký mechanismus apod. Rovněž je v nabídce vyhodnocení podle výkonů.

Položka kalkulačního vzorce

Třímístný údaj, který umožňuje kalkulační členění. Tento údaj je uložen i v účetní osnově, pokud lze každému účtu jednoznačně přiřadit kalkulační položku. Pokud ji nelze takto přiřadit, je možno pořídít položku kalkulačního vzorce při pořizování účetních dokladů.